

Hoe houd je de vereniging jong?

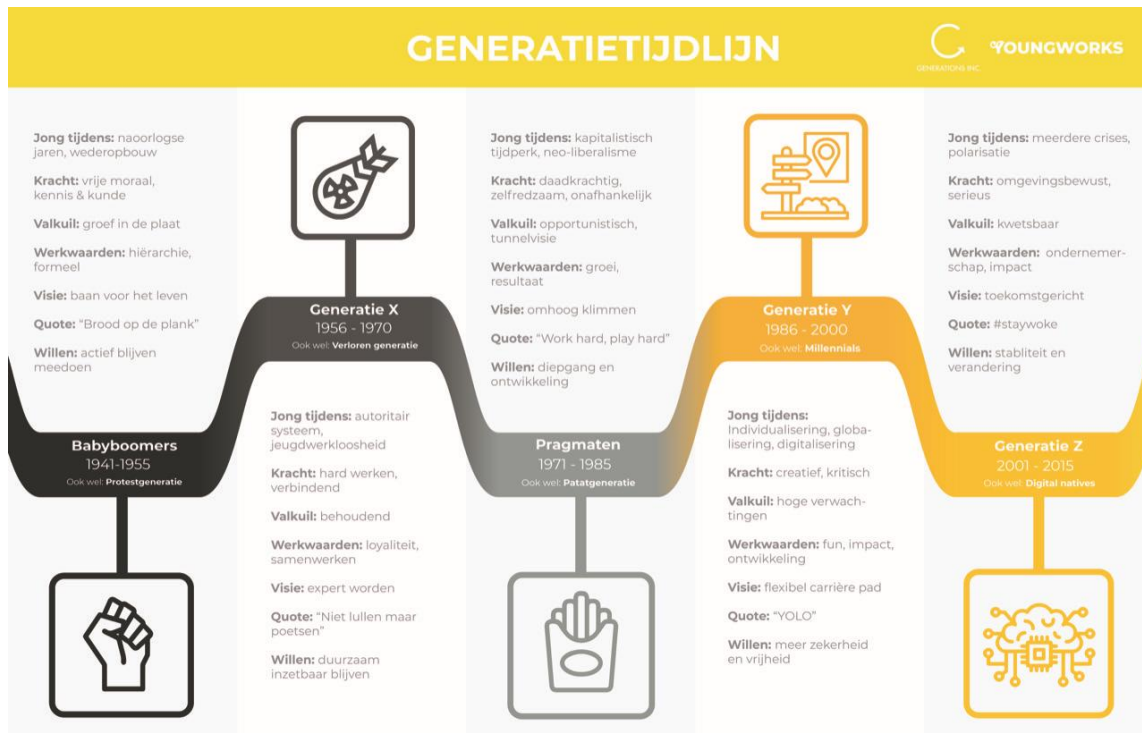
Tim van der Rijken en Leonie Reinders

In een snel evoluerende wereld, waarin nieuwe technologieën en maatschappelijke veranderingen elkaar in rap tempo opvolgen, staan verenigingen voor de uitdaging om de nieuwe generaties aan zich te binden. Uit het Nationaal Verenigingsonderzoek 2022 blijkt dat de helft van de beroeps- en personenverenigingen en een derde van de brancheorganisaties dit belangrijk vindt. In dit tijdperk van digitalisering en vernieuwing is het cruciaal voor verenigingen om zich af te vragen: met welke thema's kunnen we jongeren boeien en binden aan onze organisatie? Hoe kunnen we als vereniging een netwerk bouwen om de nieuwe generatie actief te betrekken?

Bekend is dat Millennials (generatie Y) en ook generatie Z het belangrijk vinden om impact te maken in hun werk. Vaak is dat belangrijker dan aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden. Hoe kunnen verenigingen zich positioneren als platforms voor het verwezenlijken van deze ambities? Verenigingen moeten rekening houden met het feit dat deze generaties meer belang hechten aan (sociale) betrokkenheid en zinvolle ervaringen. Ook innovatie en duurzaamheid spelen een belangrijke rol voor jongeren.

Verenigingen experimenteren er op los door bijvoorbeeld traineeships of young professional netwerken op te zetten. Zoals het netwerk duurzaamheid van OnderhoudNL, waarin jonge professionals uit de onderhoudsbranche, werkzaam bij leden en hun opdrachtgevers, samen kijken ze hoe ze de verduurzaming bij onderhoud en renovatie kunnen versnellen.

In dit artikel bespreken we enkele dilemma's die om de hoek komen kijken bij het betrekken en activeren van jongeren in de vereniging. Waarmee we grofweg iedereen onder de veertig bedoelen, dus vanaf generatie Y.

Dilemma's bij het binden en activeren van jongeren

Op inhoud of op randverschijnselen

Wat zijn voor jongeren de dominante drijfveren voor hun lidmaatschap? In het geval van een sportvereniging: komen ze voor de competitie of voor de 'derde helft'? Daarin zal je je moeten verdiepen als je hen wilt binden en activeren. Willen ze hun vakkennis versterken, dan liggen traineeships of mentorprogramma's voor de hand. Zoeken ze eigenlijk meer naar het ontwikkelen van leiderschapskwaliteiten, geef ze dan vooral veel ruimte om zelf iets te bedenken en te realiseren. En bedenk dat de drijfveren natuurlijk per jongere sterk verschillen: het gaat om de grootste gemene deler.

Geïsoleerd of geïntegreerd

Organiseer je jongeren in een aparte groep, of laat je hen deel uitmaken van de bestaande verenigingsorganen? Dat is de volgende vraag die je je als vereniging moet stellen als je jongeren wilt activeren. Een combinatie kan natuurlijk ook. Wat het best werkt hangt wederom af van de motieven waarmee jongeren lid zijn. Is vooral de ontmoeting met generatiegenoten belangrijk, of meer de mogelijkheid om impact te maken? Staat leiden of leren voorop?

We schetsen enkele kansen en risico's van beide vormen:

	Kansen	Risico's
Geïntegreerde participatie	<ul style="list-style-type: none"> • Bevordert diversiteit en inclusie binnen de vereniging. • Stimuleert intergenerationele samenwerking en kennisuitwisseling. • Creëert een meer dynamische en evenwichtige organisatiecultuur. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verschillende communicatiestijlen en verwachtingen tussen jongeren en oudere leden, wat kan leiden tot conflict of verstarring. • Jongeren worden 'afgeschrikt' van door bestaande structuren en tradities.
Geïsoleerde betrokkenheid	<ul style="list-style-type: none"> • Meer ruimte om eigen ideeën en initiatieven te ontwikkelen, wat kan leiden tot innovaties. • Vermindert potentiële conflicten met bestaande structuren en normen. • Meer verantwoordelijkheidsgevoel bij jongeren, doordat zij zichzelf organiseren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan leiden tot een gebrek aan integratie en samenwerking tussen verschillende generaties. • Risico op het isoleren van jongeren van waardevolle ervaring en wijsheid van oudere leden. • Mogelijke fragmentatie en gebrek aan continuïteit binnen de vereniging.

Binnen de vereniging of daarbuiten

Wanneer jongeren geïsoleerd worden georganiseerd, is er nog de keuze om dit binnen of buiten de vereniging te doen. Een combinatie is ook mogelijk. Zo zijn de gynaecologen in opleiding van VAGO, een subvereniging van de NVOG. Daarnaast kunnen zij ook lid zijn van De Jonge Specialist, een externe koepelvereniging voor AIO's van allerlei richtingen.

Ook bij brancheorganisaties zien we beide varianten terug. Veel brancheorganisatie kennen een jong management netwerk binnen de eigen vereniging. Terwijl de jongeren in de pensioensector georganiseerd zijn in het externe netwerk JIIP (Jongeren in institutioneel Pensioen), ondersteund door de Pensioenfederatie.

Verenigingsbudget of eigen broek ophouden

Of je jongeren in een vereniging ‘hun eigen broek laat ophouden’ is voornamelijk afhankelijk van de mate waarin een vereniging ondersteuningsstructuren kan bieden. Wil je echt een aparte jongerenafdeling opzetten (zoals De Jonge Specialist) dan is een eigen budget wel een vereiste. Het risico bestaat natuurlijk dat als jongeren verantwoordelijk worden voor het werven van hun eigen financiële middelen zij zich wellicht gaan ‘afschieden’ en zich niet meer onderdeel voelen van de oorspronkelijke vereniging. Een balans tussen een stukje budget toekennen en de jongeren stimuleren om bijvoorbeeld subsidies of andere gelden te verkrijgen, lijkt het meest optimaal. Een jongeren afdeling zal zich dan zowel integraal onderdeel blijven voelen van de vereniging, maar ook initiatieven ontplooiën om zelf projecten op te pakken die extern gefinancierd worden.

Tijdelijk of permanent

Mede doordat ze zijn opgegroeid met alomtegenwoordig internet en social media, staan jongeren bekend om hun korte aandachtspanne. Zeker generatie Y is weinig ‘honkvast’ en hecht sterk aan vrijheid. Bovendien zijn jongeren zoals gezegd gedreven om impact te maken. Veel jonge(re) mensen geven de voorkeur aan flexibiliteit en autonomie. Verenigingen doen er daarom goed aan om ook tijdelijke projecten met een concreet (maatschappelijk) doel op te nemen en aan te bieden in hun programma, waaraan jongeren waarschijnlijk eerder gemotiveerd zijn deel te nemen. Hier zijn ze over het algemeen eerder voor te motiveren dan voor jarenlange deelname aan besturen of commissies.

Op leeftijd of op ‘gevoel’

In de inleiding gaven we aan met jongeren iedereen onder de 40 te bedoelen. Er zijn ons zelfs verenigingen bekend die de grens nog verder oprekken, door te zeggen dat iedereen die zich jong voelt ook jong is. Dat lijkt ons een gelegenheidsargument om geen harde keuzes te maken. Voor iemand van 25 is iemand van 40 al ‘senior’. Wil een twintiger zich aansluiten bij een clubje dat vooral door dertigers wordt bevolkt? De analyses laten immers zien dat er toch wezenlijke verschillen zijn tussen generatie Y en Z. Aan de andere kant is inclusie een belangrijke drijfveer voor deze generaties en zullen ze bereid zijn om met mensen van verschillende leeftijd samen te werken mits er een goede balans is.

Dezelfde of andere rechten

Veel beroepsverenigingen kennen voor jongeren een aparte lidmaatschapsvorm, met een lagere contributie. Hiervoor zien we verschillende benamingen, zoals een aspirant-, student- of junior lidmaatschap. Bij de NVOG (gynaecologen) en het KNGF ((fysiotherapeuten) hebben de aspirant-leden (die in opleiding zijn) geen stemrecht. Ook de junior leden van de LHV (huisartsen in opleiding) hebben geen stemrecht, maar de junior leden van de NVK (kinderartsen) wel. De benaming van de lidmaatschapsvorm zegt dus niets over de rechten die erbij horen. De vraag is hoe serieus je jongeren lijkt te nemen als je hen geen stemrecht geeft, ook al betalen ze een lagere contributie.

Conclusies

Er zijn dus tal van manieren om jongeren te binden en te activeren. In onze loopbaan en in de research voor dit artikel hebben veel initiatieven gezien die tijdelijk goed werken en dan na een aantal jaar een stille dood sterven. Dat bevestigt vooral dat jongeren zich niet voor lange tijd willen committeren, niet dat het een slecht idee was bij de start.

Wat ons betreft betekent dit dat verenigingen vooral moeten (blijven) experimenteren. Wat nu werkt, werkt over twee jaar misschien niet meer. Maar negeren dat jongeren andere drijfveren en lidmaatschapsmotieven hebben en erop vertrouwen dat het vanzelf goed komt als ze ouder worden is een riskante strategie. Een vereniging met een vergrijzende groep actieve leden krijgt het steeds lastiger om nog aansluiting te vinden bij jongeren en zet zo haar eigen continuïteit op het spel.

En als het gaat om de vraag of je jongeren geïsoleerd of geïntegreerd moet benaderen, adviseren wij om geen keuze te maken en het allebei te doen. Je wil geïntegreerde betrokkenheid aanmoedigen, waar jongeren en ouderen elkaar vinden en van elkaars sterke punten leren. Maar er moet ook ruimte zijn ook ruimte zijn voor jongeren om hun eigen ding te doen. Specifieke projecten en initiatieven waar ze de leiding nemen, kan voor een frisse wind in de vereniging zorgen.

In de communicatie vergen jongeren ook echt een andere aanpak. Dus alsjeblieft geen Facebook en e-mail (meer) gebruiken om ze te benaderen en te verbinden, maar Whatsapp, Instagram, Discord en/of Slack. Heb je hier weinig ervaring mee? Vraag de jongeren in jouw vereniging dan gewoon om hulp! En vraag ook eens aan ChatGTP wat je zou moeten doen om jongeren te activeren. De tips die dat oplevert gaan we hier niet herhalen, maar zijn zeker de moeite waard om te lezen.